

ZABIEG ABORCJI W KONTEKŚCIE ETYKI

Paulina Gotąbek

Streszczenie

Artykuł ma na celu ukazanie problematyki związanej z zabiegiem aborcji. Nakłania on także do refleksji nad własną postawą oraz posiadaniem informacji w tym konkretnym aspekcie. Ogólny zarys historii usuwania ciąży w Polsce pomaga poznać etapy rozwoju zmian w prawie. Ukazana jest statystyka, związana z liczbą legalnych aborcji. Aczkolwiek jest to tylko wierzchołek góry lodowej. Tak zwane "podziemia aborcyjne" czy "turystyka aborcyjna" nie są podawane w żadnych liczbach, które są udostępniane w przestrzeni medialnej.

Słowa kluczowe: aborcja, Kościół katolicki, media, lekarze, kobieta

ABORTION TREATMENT IN THE CONTEXT OF ETHICS

Abstract

The article aims to show the problems associated with the abortion procedure. It also urges you to reflect on your own attitude and possession of information in this particular aspect. A general outline of the history of the removal of pregnancies in Poland, helps to know the stages of development of changes in the law. Statistics related to the number of legal abortions are shown. However, this is only the tip of the iceberg. The so-called "abortion underground" or "abortion tourism" is not reported in any numbers that are made available in the media space.

Keywords: abortion, Catholic Church, media, doctors, woman

Autor:

Paulina Gotąbek – studentka Pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej
Katedra Stosowanych Nauk Społecznych, Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej
E-mail: pg301364@student.polsl.pl

Cytowanie: Gołąbek P. (2023). Zabieg aborcji w kontekście etyki. *Etyka Biznesu i Zrównoważony Rozwój. Interdyscyplinarne studia teoretyczno-empiryczne*, 2, 29–34.

Wprowadzenie

Temat przerywania ludzkiego życia w fazie prenatalnej zostaje komentowany i napędzany we wszelkich rodzajach mediów. Zobaczyć można tę tematykę w szczególności na portalach społecznościowych. Możemy jednak wyróżnić dwa nurty: pro-life oraz pro-choice. Często jednak ludzie – nie znając potencjalnej osoby ani jej, często dramatycznej, historii – oceniają ją. Pojawiają się tam nawet zdjęcia martwych, zazwyczaj jeszcze zakrwawionych, płodów. Ambiwalencja moralności lekarzy ilustruje, z jak wielkim paradoksem mamy do czynienia. Często kobiety spotykają się z odmową przyjęcia na zabieg, który zakwalifikowany został jako legalny i uzasadniony, z tak zwanych "powodów moralnych lekarzy". Wizyty prywatne jednak rządzą się własnymi prawami, których absolutnie nie można połączyć z wizytami, które odbywają się "za darmo". Jednak kobiety dalej mu się poddają, więc jakie są ich intencje? Kolejną ważną sprawą jest stosunek Kościoła katolickiego w tej sprawie. Jego postawa jest dyskryminująca, a nawet dokładniej mówiąc – skreślająca. Kobiety po aborcji są poddane ekskomunice i, co za tym idzie, nie mają już wstępu do wspólnoty Kościoła. Jedynym przypadkiem, w którym wspólnota chrześcijańska daje zezwolenie na usunięcie ciąży, to przypadek zagrożenia życia matki.

Temat aborcji jest bardzo obszerny. Powodów może być mnóstwo. Niewiasty są postawione przed ogromnymi wyborami. Są to dylematy, w których nie ma "złotej" zasady. Każda z nich jest w innej sytuacji. W większości przypadków są one mimo wszystko wrzucane do tak zwanego "jednego worka". Czy zasady powinny być stawiane wyżej niż dobro czy zdrowie matki? Trzeba przyznać, że ten temat budzi ogromne kontrowersje i nadal jest tematem tabu.

Historia aborcji w Polsce

Czym jest aborcja? Słownik języka polskiego wyjaśnia, że jest to „zabieg przerywania ciąży” (Słownik języka polskiego, PWN). Jeszcze w latach 1943–1945 aborcja była całkowicie legalna. Kobiety bez podania żadnego powodu mogły poddać się temu procederowi. Czy to było dobre? Czy powodem do usunięcia dziecka może być tzw. "wpadka"? Jest to bardzo skrajne zachowanie, które nie powinno mieć miejsca. Każda dziewczyna, która w tamtym czasie poddała się zabiegowi, powinna była zostać sprawdzona, a konkretnie jej intencje. Dziecko, które kobieta nosi pod sercem, ma prawo do narodzin. Nie kojarzy się ono matce

w takiej sytuacji ze złem. Gdy nie została skrzywdzona ani utrzymanie ciąży nie zagraża jej zdrowiu, to nie powinno być przeciwwskazań do urodzenia dziecka. Tyle osób bardzo chciałoby mieć potomka, a utrzymanie ciąży i oddanie niemowlaka do domu dziecka daje mu szansę na życie w innej rodzinie. Małe dzieci są bardzo chętnie zabierane przez rodziny adopcyjne, co jest perspektywą na "normalne życie". Nowe regulacje prawne obowiązują w Polsce od roku 1993, dokładniej od 7 stycznia 1993 roku (Bakalarczyk, 2017). Jest to data wprowadzenia Ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży. Ustawa zezwala na przerywanie ciąży w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia matki, ciężkiego uszkodzenia płodu potwierdzonego przez badania prenatalne i gdy ciąża powstała w wyniku gwałtu lub kazirodztwa i jest postrzegana jako ustawa restrykcyjna. Od daty wprowadzenia ustawy w Polsce obserwuje się istotne zmniejszenie liczby aborcji (Frątczak, Ptak-Chmielewska, 2009). W 2002 roku liczba legalnie zarejestrowanych aborcji wynosiła 159. Nasuwa się jednak w tym momencie pytanie – nie ile aborcji było wykonywanych za granicą lub w ojczyźnie, lecz ile ich było wykonanych niezgodnie z prawem? Według pozarządowej organizacji Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny ustawa antyaborcyjna nie zlikwidowała i prawdopodobnie nie zmniejszyła liczby aborcji. Szacowana przez Federację liczba nielegalnych aborcji waha się w granicach 80–200 tysięcy rocznie. Oznaczałoby to, że podziemie aborcyjne w Polsce jest dość dobrze rozwinięte (Frątczak, Ptak-Chmielewska, 2009), poprzez przywoływanie statych zmian w kulturze, wszystkie zachowania i wykłady pro-zdrowotne i pro-świadomościowe czy nawet postawę Kościoła wobec aborcji.

Moralność lekarzy

Decyzje lekarzy są żartobliwie nielogiczne i nieetyczne. Po pierwsze, z różnych przyczyn, w tym z obawy bycia oskarżonym o podważenie legalności zabiegu, lekarze często postępują się tak zwaną „klauzulą sumienia” (Kolasińska-Bazan, 2017). W jej myśl odmawiają przeprowadzenia aborcji i świadomie zwlekają z odesłaniem kobiety do innego lekarza, bądź też wcale nie wskazują innych możliwości (Szelewa, 2017). Pomimo jasnych przesłanek i jasności w sprawie powodów co do legalnego usunięcia dziecka, kobiety nadal są "odsyłane z kwitkiem" z gabinetu lekarskiego, który teoretycznie powinien jej pomóc. Po drugie, co podkreślane jest od lat przez organizacje zajmujące się prawami kobiet, lekarze jednocześnie w prywatnych gabinetach wykonują zabiegi nielegalnie, za wysoką opłatą. Zjawisko to określa się mianem „podziemia aborcyjnego”, a liczbę nielegalnych zabiegów szacuje się rocznie na od 80 000 do nawet 190 000, wliczając w to przerywanie ciąży środkami farmakologicznymi czy zabiegi wykonane za granicą, czyli chodzi o tak

zwaną „turystyką aborcyjną” (Frątczak, Ptak-Chmielewska, 2009). Niestety oficjalne statystyki nie biorą pod uwagę nielegalnych zabiegów, których jest kolosalnie dużo. Kobiety, które chcą się zdecydować na przerwanie ciąży w Polsce w „podziemiach” lub w innym kraju, muszą się zmierzyć z kosztami nieadekwatnymi do zarobków przeciętnego obywatela Polski. Jak oszacowano, cena zabiegu w Polsce waha się od 4 do 6 tysięcy złotych. Zdecydowanie niższe ceny oferują np. kliniki na Słowacji – od 1,6 tys. do 1,7 tys. złotych (Szelewa, 2017). Z tych informacji możemy wywnioskować, że na takie usunięcie ciąży mogą zdecydować się tylko kobiety zamężne lub lepiej usytuowane. Paradoxem jest to, że lekarze, którzy wcześniej odmówili wykonania zabiegu, przyjmują nielegalnie w swoich prywatnych gabinetach.

Prawo do aborcji a przestrzeń medialna

Obecnie w medialnej debacie na temat prawa kobiet do aborcji można zauważyć dwa nurty: pro-life, zrzeszający przeciwników prawa kobiet do aborcji, oraz pro-choice, czyli zwolennicy legalizacji zabiegu przerwania ciąży i praw reprodukcyjnych (Budnik, 2016; Sporniak, 2016). Oczywiście z powodu dwóch, sprzecznych ze sobą zdań na temat usunięcia płodu, występują liczne kłótnie w mediach społecznościowych czy nawet w wolnych mediach. Zwolennicy jednego z prądu nie szanują opinii reprezentantów drugiego nurtu. W przestrzeni medialnej, którą tworzy między innymi portal Facebook, można śledzić nie tylko profile osób udostępniających treści dotyczące aborcji, ale także liczne strony, na których użytkownicy mogą wyrażać swoje poglądy na temat prawa kobiet do zabiegu przerwania ciąży (Budnik, 2016). Na takich stronach często pojawiają się kontrowersyjne wpisy czy zdjęcia. Ludzie nie zdają sobie sprawy z tego, że mogą urazić tym innych. Ukazywały się tam także komentarze, które obrażały kobiety poddające się aborcji. Zostały one ocenione przez osoby, które nigdy nie miały z nimi kontaktu i nie znają ich historii.

Kościół katolicki a aborcja

Osoby wierzące często podczas oceniania kobiety poddającej się zabiegowi aborcji, wzorują się na ideologii Kościoła (Tischner, 2015). Kościół katolicki naucza, że każde zamierzone jako cel lub środek przerwanie ciąży jest złem i sprzeciwia się prawu moralnemu (Kocoł, 2018). W rozumieniu wspólnoty chrześcijańskiej usunięcie dziecka jest całkowicie niemoralne i nie powinno mieć miejsca. Jego wyznawcy twierdzą, że płód jest chroniony od chwili poczęcia, co daje mu prawo do życia (Jan Paweł II, 1995). Na mocy tej idei Kościół katolicki grozi nakładaniem kanonicznej kary ekskomuniki na osobę, która spowoduje przerwanie ciąży (KPK, 2021, Kanon 1329 § 1; Kocoł, 2018). Prościej mówiąc, osoba, która pozbawiła

swoje dziecko możliwości życia, jest wykluczona z życia Kościoła. Wspólnota przyjmuje jeden wyjątek: w przypadku zagrożenia życia matki (Majchrzak, 2022). Jednak nie zmienia to faktu, że Świątynia Pańska zachęca do poświęcenia się w ramach nowego stworzenia. Jeśli matka zdecydowałaby się ratować swoje życie kosztem życia dziecka, nie popełni czynu niemoralnego, a chrześcijaństwo zachęca, aby poświęciła swoje życie dla ratowania życia dziecka (Gorostiza, 2021; Kocoł, 2018).

Wnioski

Podsumowując, ciężko przewidzieć, jak rozwinie się sytuacja w Polsce w związku z legalizacją aborcji. Aktualnie w polityce jest to temat, nad którym pracuje duża liczba osób. Można przypuszczać, w związku z rozmowami udostępnianymi w mediach, że liczba powodów, w których ten zabieg może zostać wykonany, zmniejszy się. Według Kościoła jest to zachowanie nieetyczne i niemoralne. Kobiety są traktowane jako "maszyna do rodzenia", która powinna całkowicie poświęcić się swojemu nienarodzonemu dziecku. Gdy któraś z nich podejmie decyzję o legalnej aborcji, zostaje zalana falą krytyki. Problem wynika z niewiedzy i oceniania bez zaznajomienia się z sytuacją. Kolejną zagadką jest zachowanie lekarzy. Podczas gdy kobieta potrzebuje pomocy i zgłasza się do odpowiedniego i z definicji bezpiecznego miejsca – dostaje odmowę. Częsty argument, który jest przytoczony, to tzw. "wyrzuty sumienia". Co dziwne, znikają one podczas wizyt prywatnych.

Bibliografia

- Bakalarczyk R. (2017). Czas niezrównoważonego rozwoju polityki społecznej. W: Polityka społeczna rządu Prawa i Sprawiedliwości, Friedrich-Ebert-Stiftung, Przedstawicielstwo w Polsce wspólnie z Fundacją Międzynarodowe Centrum Badań i Analiz (ICRA).
- Budnik A. (2016). Piekło kobiet – współczesny obraz prawa do aborcji w przestrzeni medialnej. Casus niewolenia kobiet czy ich emancypacji?, Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie.
- Frątczak E., Ptak-Chmielewska A. (2009). Aborcja. Przyczyny, następstwa, terapia, Wyd. Wektory.
- Gorostiza M. (2021). Kościół a aborcja. Różne stanowiska na przestrzeni wieków, <https://www.onet.pl/styl-zycia/kobietaxl/kosciol-a-aborcja-rozne-stanowiska-na-przestrzeni-wiekow/6wym843,30bc1058>.
- Jan Paweł II (1995). Evangelium vitae. Encyklika [...] o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego. Kraków, Wydawnictwo M, ISBN 83-86106-51-4.

ZABIEG ABORCJI W KONTEKŚCIE ETYKI

Paulina Gołąbek

- Kocoł M. (2018). Wybrane problemy bioetyczne w rozumieniu Kościołów pentekostalnych i Kościoła katolickiego. *Rocznik Teologiczny LX*, 1/2018, Wydawnictwa Naukowego ChAT.
- Kodeks Prawa Kanonicznego (2021). https://www.ekai.pl/wp-content/uploads/2021/12/KodeksPrawaKanonicznego_2021_12_15_pl.pdf.
- Kolasińska-Bazan E. (2017). Gdzie kończy się niewiedza, a zaczyna klauzula sumienia? Co lekarze myślą o aborcji?, <https://www.medonet.pl/zdrowie/co-lekarze-mysla-o-aborcji-,artykul,1723451.html>.
- Majchrzak M. (2022). Aborcja w świetle prawa kościelnego oraz świeckiego, <https://adwokat-kościelny.pl/aborcja-w-swietle-prawa-koscielnego-oraz-swieckiego/>.
- Sporniak A. (2016). Walcząc o życie, gardzimy człowiekiem, https://www.tygodnikpowszechny.pl/walczac-o-zycie-gardzimy-czlowiekiem-35189?_gl=1*khqgz5*_up*MQ..&gclid=Cj0K-CQiAo7KqBhDhARIsAKhZ4uj077p3Hj7fjz2N4J5y3fO4TwJMjDCE-tM2HWYSZlkcmGw-Ec_sONMaApTHEALw_wcB.
- Szelewa D. (2017). Prawa reprodukcyjne w Europie i w Polsce: zakaz, kompromis czy wybór?, Warszawa.
- Tischner J. (2015). *Nieszczęsny dar wolności*, Wydawnictwo Znak, Kraków.